VÄRMDÖ KOMMUN

Tjänsteskrivelse
2016-10-25

Handläggare
Carina Widmark
Omsorgs- och välfärdssektorn

Diarienummer
2016VON/0105

Vård- och omsorgsnämnden

Förutsättningar för konkurrensutsättning av verksamheten vid Gustavsgården, särskilt boende för äldre

Förslag till beslut

1. Vård- och omsorgsnämnden godkänner utredningen.
2. Driften av verksamheten på Gustavsgårdens särskilda boende för äldre ska konkurrensutsättas.

Beslutsnivå

Kommunfullmäktige

Sammanfattning

Gustavsgården är ett av kommunens fyra särskilda boenden för äldre. Sedan flera år har verksamheten på Gustavsgården redovisat underskott. Det ackumulerade resultatet för åren 2011-2015 uppgår till -9,0 mnkr. Prognos för 2016 är resultat om -2,6 mnkr.

Kommunstyrelsen uppmanade Vård- och omsorgsnämnden i mars 2016 att genomföra ett antal åtgärder i anslutning till redovisning av en genomlysning av vård och omsorg inom Värmdö kommun i syfte att öka kostnadseffektivitet och utveckla verksamheten. Vård- och omsorgsnämnden har också beslutat om åtgärder för budget i balans. Bland annat ska egenregin inom vård och omsorg ska skapa en effektivare uppdrags- och bemanningsplanering och anta en strategi för att begränsa användning av bemanningsföretag.

Dock kvarstår en negativ balans i ekonomin och prognosen för helåret visar att betydande underskott kan väntas även i år. En stor förklaring till underskotten är höga sjuktal, de senaste tolv månaderna (t.o.m. mars 2016) har totala sjukfrånvaron på Gustavsgården varit 13,68 procent. Till det kommer generell brist på personal med efterfrågad kompetens och erfarenhet vilket har medfört köp av kostsamma bemanningstjänster.

För att undvika att Vård- och omsorgsnämnden ska belastas med underskott även fortsättningsvis föreslås att driften av Gustavsgården ska konkurrensutsättas och upphandlas enligt LOU med samma grundläggande kvalitetskrav och utvärderingsmodell som vid den senaste konkurrensutsättningen av verksamhetsdriften vid Ljungs och Slottsovalens särskilda boenden. Konkurrensutsättningen bedöms medföra högre kvalitet i boendet utifrån upphandlingens utvärderingskriterier. Genom att ett boende kvarstår i egen regi finns också möjlighet att även fortsättningsvis välja kommunen som utförare. På generell nivå innebär detta starkare ekonomi för kommunen

som helhet vilket bör anses kunna gynna samtliga medborgare.

Det samarbete som sedan länge pågår mellan kommunen och föreningen Guldkanten påverkas inte av en konkurrensutsättning av verksamheten vid Gustavsgården.

Bakgrund

Gustavsgården är ett av kommunens fyra särskilda boenden för äldre. Gustavsgården (101 lägenheter) och Djuröhemmet (41 lägenheter) drivs idag i kommunal egen regi, Ljung (56 lägenheter) och Slottsovalen (41 lägenheter) drivs på entreprenad av Attendo Care AB respektive Aleris Omsorg.

Sedan flera år har verksamheten på Gustavsgården redovisat underskott. Det ackumulerade resultatet för åren 2011-2015 uppgår till - 9 030 tkr. Underskotten överförs i sin helhet till nästkommande år. För 2016 prognosticeras underskott om 2 600 tkr vilket motsvarar 4 procent av den beräknade omsättningen för verksamheten.

På grund av det ekonomiska läget inom vård och omsorg i Värmdö kommun begärde kommunstyrelsen hösten 2015 en genomlysning avseende såväl myndigheten som den egna utförarorganisationen. Kommunstyrelsen beslutade 2016-03-09 att uppmana vård- och omsorgsnämnden att genomföra ett antal åtgärder. Vård- och omsorgsnämnden har även beslutat om åtgärder för förbättrad kostnadseffektivitet under året. Bland annat ska egenregin inom vård och omsorg ska skapa en effektivare uppdrags- och bemanningsplanering och anta en strategi för att begränsa användning av bemanningsföretag.

Ärendebeskrivning

Gustavsgården idag

Under första halvåret 2016 kan ses en minskning av köp av bemanningstjänster. Gustavsgården har svårigheter att säkerställa bemanningen med legitimerade sjuksköterskor vilket även fortsatt medför köp av kostsamma bemanningstjänster. Schemaförändringar har genomförts och försök med individuellt schema pågår. Dock kvarstår en negativ balans i ekonomin och prognosen för helåret visar att betydande underskott kan väntas även i år. Verksamhetens intäkter består i ersättning för de boende. Den övervägande delen av kostnaderna är personalkostnader.

Då verksamheten finansieras av ersättning för belagda platser är det viktigt att snabbt kunna ta emot en ny boende när platser blir lediga. Genomlysningen som gjordes i slutet av 2015 visar att kommunens egna utförare har längre perioder med tomma platser.

Analyser har visat att en stor förklaring till underskotten är höga sjuktal, som medför kostnader för vikarier, övertid och bemanningstjänster. De senaste tolv månaderna (t.o.m. mars 2016) har totala sjukfrånvaron på Gustavsgården varit 13,68 procent vilket är betydligt högre än hos kommunen som helhet och även högre än sektorns snitt.

Gustavgården har också sedan flera år tillbaka ett antal viktiga utvecklingsområden gällande kvaliteten på vården och omsorgen som ännu inte är åtgärdade.
Vid den senaste uppföljningen av de krav som enligt Socialtjänstlagen fanns brister

gällande övergripande ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete. Bristområden som noterats är hantering av synpunkter och klagomål, avvikelser och missförhållanden och social dokumentation. Behov av utveckling ses även inom omsorg på demensavdelningarna avseende personcentrerad omsorg, individuellt utformade aktiviteter, strukturerat teamarbete, individuellt anpassad måltidssituation, personalkontinuitet samt bemanning nattetid.

Kvaliteten på hälso- och sjukvården har förbättrats de senaste åren men det är fortfarande stora brister i patientsäkerhetskulturen inom delar av Gustavsgården, främst inom demensvården. Uppföljning av hälso- och sjukvården har, genom granskningar, sammanställningar av avvikelser samt utredningar, visat att den främsta orsaken är brister i sjuksköterskekontinuiteten och i arbetsledning. Detta medför att det finns brister i hur verksamheten följer lagstiftning och MAS riktlinjer.

Ovan beskrivna svårigheter innebär påfrestningar för arbetsklimatet på arbetsplatsen.

Sedan flera år är ett gott samarbete etablerat partnerskap mellan kommunen och Föreningen Guldkanten, om drift av den öppna dagverksamheten Guldkanten på Gustavsgården. En konkurrensutsättning av driften av verksamheten påverkar inte samverkan mellan verksamheten och Guldkanten eller de övriga pensionärsföreningarna.

Bedömning

Då de ekonomiska underskotten för Gustavsgården byggts på under åren så är det nu totala ackumulerade underskottet så stort att det bedöms som omöjligt för verksamheten att minska det utan konsekvenser för de boende i form av kvalitetsbrister i den primära vården och omsorgen.

Förvaltningens bedömning är sålunda att marknadens aktörer har större möjligheter att driva verksamheten är kommunens egenregi.

Upphandlingsförfarandet innebär krav om att personalövergång ska gälla. Det betyder att nuvarande personal ska erbjudas arbete hos den nya leverantören. Förvaltningen bedömer att konkurrensutsättningen inte påverkar samverkan mellan boendet och de olika pensionärsföreningarna.

Marknadsläget

Det torde finnas ett stort intresse från marknadens aktörer att driva ett vård- och omsorgsboende som Gustavsgården, särskilt med ett långsiktigt avtal. Vid den senaste upphandlingen av särskilt boende för äldre i Värmdö kommun lämnade åtta företag in anbud.

Metod för konkurrensutsättning

Upphandlingen föreslås att genomföras som en kvalitetsupphandling enligt LOU med samma grundläggande kvalitetskrav och utvärderingsmodell som tidigare upphandlingar av Slottsovalen och Ljung, men med nya utvärderingskriterier. Avtalstid 6 år med möjlighet till förlängning i 4 år.

Ekonomiska konsekvenser

Upphandling av driften av Gustavsgården innebär att kommunens kostnader för verksamheten består i den ersättning som betalas ut per boende, i enlighet med avtalsvillkor. Vård- och omsorgsnämnden riskerar därmed inte att belastas med underskott i verksamheten.

Konsekvenser för miljön

Inga direkta konsekvenser för miljön

Konsekvenser för medborgarna

Konkurrensutsättningen bedöms medföra högre kvalitet i boendet utifrån upphandlingens utvärderingskriterier. Idag har kommunens särskilda boenden tre olika utförare, varav kommunens egenregi driver två enheter. Upphandlingen skulle kunna medföra att även en fjärde aktör utökar mångfalden och valfriheten. Genom att ett boende kvarstår i egen regi finns också möjlighet att välja kommunen som utförare. På generell nivå innebär undvikande av framtida underskott en starkare ekonomi för kommunen som helhet vilket bör anses kunna gynna samtliga medborgare.

Konsekvenser för barn

Inga direkta konsekvenser för barn.

Ärendets beredning

Aktiviteter

Under ärendets beredning har kommunen genomfört nedanstående aktiviteter gentemot berörda på Gustavsgården:

9 september	Information på anslagstavlor till anställda, boende och anhöriga på Gustavsgården
14 september	Informationssamråd med berörda fackliga organisationer
20 september	Risk- och konsekvensanalys med skyddsombud (biläggs)
22 september	Samverkansmöte, (biläggs)

Skriftlig information om kommunens personalstöd, Mertid, till personalen på Gustavsgården.

Handlingar i ärendet

Nr	Handling	Biläggs/Biläggs ej
1	Protokoll samverkansmöte, Omsorgs- och välfärdssektorn	Biläggs
2	Risk- och konsekvensanalys (arbetsmiljörisker på Gustavsgården)	Biläggs

Sändlista för beslutsexpediering

Utvecklingsavdelningen
Vård och omsorgsavdelningen

Maria Larsson Ajne
Sektorschef
Omsorgs- och välfärdssektorn

Said Mousavi Ahi
Kvalitetschef
Omsorgs- och välfärdssektorn